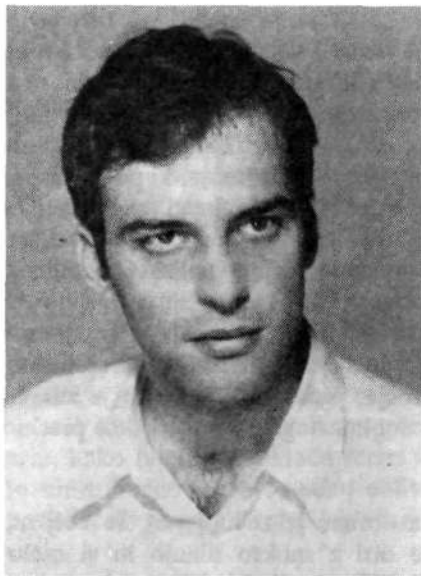

Vladimir
Kovačič

Deveta dežela

(odlomek)

Kot velikanski bel šal ga je ogrnila sopara, enakomerni zvok razlivajoče se vode mu je zašumel v ušesih in nerazločni moški glasovi; *hip* zatem je že razpoznal njihova gola in mokra telesa, roke, ki so skrbno milile telo, prste, oprijemajoče se plastične posodice, s katero so zajemali vodo in se polivali, žmrkali z očmi, kadar se jim je v pogled zmuznila mastna in neprijetna milnica. Oči so se mu vse bolj privajale

na volhko soparo, beli šal se je spremenil v skoraj prozorno tančico, ki je mehko šepetala šumljajoči vodi, padajoči kot širok slap k stopalom. Po treh stopnicah je prišel v ta spodnji prostor, obut v japanke in gol. Na desni so štirje tuši in zdaj je pričel razločevati zvok vode, ki so jo razprševali tuši, od tistega, ki ga je delala voda, odtekajoča iz mnogih pip v kamnite, skoraj pravilne bazenčke, iz katerih so moški skrbno zajemali z raznobarvnimi plastičnimi posodicami. Prvi stik z vodo je bil neprijeten, kajti občutil je, kako se je zrinila med prste na nogah, mlačna in razjedajoča kot scalina iz javnih stranišč. Zakorakal je med telesa, s očmi iskal prostor, kamor bi lahko sedel. Ob bazenčkih je prostor dvignjen, pokrit z zelenimi ploščicami. Namestil se je v kotu, najbolj oddaljenem od vrat, skozi katera je vstopil, in se prepustil šumljanju. Zrak je polzel kot barve na kakšni abstraktni sliki, kjer se zdi, da barve še niso povsem zavzele svojega položaja, marveč se bodo sčasoma razmešale v še bolj nenavadne oblike. Najprej je nekajkrat pljusnil vodo čez svoj prostor, šele nato sedel in položil milo ob utrujena stegna. Na drugi strani bazenčka se je milil fant, kakšnih trinajst let star, podolgovatega in zamišljenega obraza, na mečih so se mu bleščale dlačice, rahlo potemnjene, ne več čisto deške in nedolžne. Sedel je razkoračen, in ko se je med miljenjem stresal in obračal gornji del telesa, mu je ud bingljaj sem in tja. Prostor bi bil pravokoten, če ne bi iz ene stranice na sredi zrasel drug manjši in trden pravokotnik, za katerim je bil skrit in mu je onemogočal pregled nad večjim delom prostora. Zajel je vodo in jo kot po toboganu pognal čez svoje telo; trznil je, kajti ni je bil navajen tako vroče in hitre. Nekateri so se polivali brez prestanka, popolnoma rit-

mično zajemali vodo, pljuskajočo prek njihovega smeha in opolzkih šal, čez čas pa je tudi njemu prijala, mehka in mastna, med golimi moškimi edina ženska, radodarna in zaupljiva, ki je vsem enaka, kot tista najbolj resnična prevara: smrt. Ampak tukaj se je čas varno ustavil, zavil v klobčič in z njim ovil vse, ki so pod večer ljubili isto žensko, čakajoč, da se utrne v noč zvezda drugačne ljubezni in drugačnih sanj. Starci so ustavljali čas in vrgli rala v zemljo mlečno belih zvezd, mladeniči pa so ga poganjali tudi pod večer, kot kakšnega plemenitega dirkalnega konja, ki pozna najboljše pašnike in ostro roso temno zelenih trav. Starci in mladci so bili pri obredu, voda je kapljala z oltarja časa v njihovo stožčasto odprtino zavesti in zamolklega sonca, kapljice so se zableščale kot kakšne junijske kresnice, na jesen so porumenele v zlate cekine, ki so na dnu zacvrčali v blaznosti in v obratu sonca. K nogam je legla vestalka, ampak domačega ognjišča ni bilo več. Poiskal je z očmi najstarejšega med možmi; med razkrečene noge se mu je zlivala milnica, v prazno naročje, jedka bolečina mu je zakrčila ud in po vlažnem kamnu je potegnil s suhimi nogami, počasi, kot prst noči čez utrujene veke.

Med kapljicami vode na obrazu je začutil pot, še bolj na čisto rahlo nagubanem čelu, ki si ga je otrl z mokro dlanjo in si malo daljše lase pogladil nazaj, da mu ne bi silili v oči. V drugem kotu je opazil moža v črnih kopalkah, z nabuhlimi mišicami, čez katere je šla po dolgem napeta kita kot tetiva loka. Teljak je ta hip masiral debelušnega starca, z rokami uprtega v steno, s stropa je kapljalo in morda tudi s teljakovega čela, ko pa je tako neusmiljeno masiral debeluha in ga vedno bolj pritiskal k steni. Potem je bilo očitno dovolj, starec je sedel in položil noge čez teljakove, ki je sedel na nekakšno leseno pručko, razmehčano od tople vlage. Teljak mu je pognal kri v ohlapna zamaščena stegna, nato v posušena meča, od koder so že odpadle kratke sive ščetine, nazadnje v prste, pokrite s trdimi temnimi nohti. Svetloba je prihajala od majhnih žarnic, pritrjenih na stropu, brezkrvna in neprijetna, ki se je potapljala v vlažne oči kot sanjsko truplo in se ni nikoli potopila do dna. Če ne bi bilo te prijetne vode, bi bil prostor kot katakomba in niti živi ljudje mu ne bi mogli dati življenja; videti bi bili kot balzamiranci, ki so v prenapetem času oživel. V glavi mu je počivala utrujenost kot steptan strdek, kot posušena konjska figa, voda mu nikakor ni pregnala utrujenosti, le to je mogoče reči, da je ni čutil kot preveč neznosne bolečine, temveč kot kakšno temačno lenobno kačo, ki se počasi razteza po celem telesu in zaspi od žarkov sonca, pršečega svojo svetlobo skozi sito. Naslednji je bil na vrsti in teljak je začuden pogledal njegov neobriti obraz. Ko so šle čvrste teljakove roke čez njegov hrbet, je začutil, kako mu v telesu rase vroč stržen, ki je prebodel utrujenost, in teljak ga je vprašal:

»Bo dovolj?«

Zahvalil se mu je in skoraj ni mogel verjeti, da ga med očmi niti najmanj več ne boli. Ko se je ponovno namilil, je bila koža izredno gladka in mehka, namilil si je še lase, nato pa se neskončno dolgo polival prav tako

kot drugi, enakomerno, brez kakršnekoli ihte. In tako dolgo se je polival, da je pomislil, kako se mu je približal teljak, ga s čvrsto roko prijel za ramo in vprašal:

»Zdaj bo pa dovolj, kajne?«

Žarnice so ugašale druga za drugo in ti, prihajajoči zdaj, so smrdeli, bolj ko so bili stari, silnejši vonj je vel od njih. Med nogami so jim bingljale mošnje kot obešeni mrhovinarji.

»Hitreje se skopajte,« je kričal teljak, »in spet bo pomlad!«

Drug za drugim so prihajali kot na kakšen krst. V daljavi je šumel velikanski slap. Zapustil je ta prostor in se v drugem ovil s snežno belo rjuho, da bi se hitreje posušil. Zleknil se je na posteljo in gledal v strop. Dišal je. Tukaj je bilo svetlo in mirno. Svetloba je prihajala od zunaj, oblila stene s čredno vdanostjo. Gruča vojakov se je slekla in skrbno so zložili svoja oblačila. Potem so stekli v drug prostor. Zunaj je dišala zima, čadasta črna svetloba je plezala na hrbet noči in predrla niti temačne koprene. Spet je začutil čas, kako se pomika naprej, neustavljivo, kjerkoli je že, začutil je srce, kako bije, kako sklada sence v kot, iz katerega je pravar prišel, moker in umit. Sence so se sesedle, oblite z vodo, in nevesta je držala konja za povodec in skupaj z njim legla na hrbet noči, oblečena v veter in skopneli sneg.

Virgilij se je opoldne pripeljal z vlakom, utrujen, z rdečimi očmi, s hladnimi sanjami, ki so mu brazdale kosmati obraz. Skoraj vso pot mu je ciganka ponujala lepo hčerko za ženo, vso to nočno pot, ko mu je v ušesa bil nestrpen ritem vlaka, prenehal samo takrat, kadar se je vlak ustavil na skrivnostnih postajah; od zunaj je bilo slišati žvižge in posamezne rezke glasove, potem so se ob vlaku nekaj časa premikale lučce in v svoji utrujenosti je videl večše, kako jih obletavajo. In spet je bil ritem vlaka, pred njim mladenkina sočna lepota.

»S čim jo hranite?« je vprašal staro.

»Prvo leto sem jo hranila največ s svojim mlekom, potem predvsem s kruhom.«

Virgiliju je od časa do časa padla glava na vroče prsi in še lep čas se je čudil, da ni mladenka, ki ji je bilo petnajst, morda šestnajst let, bolj debela, ko pa jo stara baše s kruhom, a je tako vitka in s takšno lepo kožo. Samo trije so bili v kupeju, zunaj črna, ostrokljuna zimska pokrajina. Hčerka si ga je koketno ogledovala, mama pa pripovedovala o bratu violinistu, ki je neko noč, ko je svetila najsvetlejša luna na svetu, pomislil, da je violina čoln; z njo je zakorakal v razburkano morje in se ni živ vrnil nikdar več.

»Od takrat ne poslušam več glasbe,« je rekla ciganka, ampak Virgilij ji ni povsem verjel, ker se mu je zdelo, da jo sliši, še bolj pa zato, ker je pričela mladenka plesati in jo je mati spremljala z zamolklim ploskanjem.

Med plesom se je povsem slekla.

»Poglejte, nedolžna je, potipajte, da se boste prepričali.«

»Ne bom je motil med plesom,« je rekel Virgilij, utrujen od neprespanih noči, ki jih je bil prebil na vožnji.

Takrat je na jutro že padla svetloba, bila je bleda in ne čisto tiha. Kot zvončki v daljavi, ki se počasi približujejo. Ciganka je zaspala, mladenka sedla k njemu. Na postajah so ju skrivnostno opazovali, toda nihče ni odrinil vrat kupeja. Stara ciganka se je pokrila s šalom, hčerka pa mu je začela govoriti o cirkusu, ki si ga je bila ogledala v mestu. Všeč so ji bile spretnosti živali in ženske in moški, ki so se vrteli po zraku. Vsakokrat jim je dolgo ploskala, dlje kot drugi. Virgilij je dremal in se zalotil naslonjenega na goli dekliški stas. Njeni črni lasje so mu prekrili obraz in za trenutek ga je postalo sram, počutil se je kot mlad fant, ki še raste, potem se je premestil, skozi priprte oči videl cigankin šal, spreminjajoče se v valujoče večerno morje, ki je kmalu izginilo, in bilo mu je čudno, da vedno, kadar se vozi v vlaku, sliši, kako ta ropota v ritmu, naj spi še tako trdno, vedno ga sliši, kako se le neznatno spreminja, in trdneje ko je spal, izrazitejši je bil ritem: ta-tam tam-ta, ta-tam tam-ta, ta-tam tam-ta. Nasmehnil se je, se skotrljal po nekem zasneženem pobočju in se spreminjal v velikansko belo kroglo. Ta-tam tam-ta, ta-tam tam-ta, ta-tam tam-ta. Lahko bi spal celo večnost, lahko bi obkrožil svet, pa bi se spet znova odpravil na pot. Ko je odprl oči, je ciganka žvečila kruh in sir, in videti je bilo, da se mladenka nikdar ne utruji. Ciganka mu je spet ponudila hčer za ženo.

»Zdaj je že svetleje in si jo lahko bolje ogledate.«

Virgilij je pomislil, kako jo drži okoli pasu in z njo pleše v ritmu vlaka. Opoldne je zvonilo, opoldne je tulila sirena.

»Prestar sem zanje,« je tokrat prvič nekaj odgovoril.

Mladenka se je smejala še dolgo potem, ko je bil izstopil. Stopal je po peronu in opazil, kako je sonce prebilo oblake. In še drugi so stopali ob njem, da se je izgubil med njimi in pred ciganskimi očmi.

Vratar, oblečen v sivo uniformo, okrašeno z belimi in škrlatnimi našivki, mu je odprl velika steklena hotelska vrata, da mu je hušknil topel zrak v obraz, glasovi oholih in elegantnih arabskih milijonarjev, smeh žensk, se-dečih v udobnih foteljih pred recepcijo. Neslišno je šel po mehkem tapisonu proti recepciji, oblit od bogate svetlobe lestenca; receptorka ga je že poznala, mu podala ključ njegove sobe, medtem ko je opazoval njene divje rdeče dolge nohte, ki so neprijetno zaškrtali po ključku, da ga je streslo po telesu, ne povsem suhem. Še vedno je čutil prijetno vodo, ki je globoko v njem oblivala njegovo podzavest. Dolgo je čakal na dvigalo, ob njem so vznemirljivo šuštele dolge ženske obleke, za okencem menjalnice je nekdo glasno prešteval denar, ob bazenčku je otrok vlekel mamico za rokav, da bi mu dala kovanec, ki ga je na vsak način hotel vreči v vodo; nazadnje se ga je usmili, iz žepa dolgega plašča vzela blesteč kovanec in mu ga stisnila v drobno ročico. Ko ga je vrgel, je voda zatrepetala kot koža premražene živali in čez otrokov obraz se je razlil smehljaj. Vratar je od časa do časa odpiral vrata, utrujeno pozdravljal prišleke, ki se niso niti najmanj zmenili zanj, in brez pozdrava prihajali živeti svoje srečno življenje, ovito z nepristopnostjo, da jih ne bi morda presenetile kakšne neprijetne novice. Za njimi se je kot vlečka vlekel duh dragih parfumov, maziljene roke so bile hladne

in pravilne kot roke kakšnih odlitkov. Odprl je vrata dvigala in pred seboj spustil šušteče ženske, ki so si pričele pred razbitim ogledalom popravljati frizure. V dvanajstem nadstropju je izstopil, nabuhle oči so mu sledile in izginile brez sledu. Spet je bil utrujen. Legel je na posteljo in zrl v bele postave — brezspolne, zavite v zahrbtno pajčevino in brezglasne. Koga boš povabil na ples, Virgilij, bajke ali resnično povest? Sam si si natipkal zadnji mesec življenja na bel list papirja, sam, s skrivnostnimi rokami dolgega časa. Bele postave so bile včasih preveč nebesne, že celo leto so okoli tebe plesale kolo varnega, preveč varnega časa, eno samo zvončkljanje je bilo okoli, celo cerkveni zvonovi so zvonili igrivo, niti najmanj zateglo in turobno. Zdaj pa si na stropu videl razpoke in v njih bele postave, ki so kot v kakšnih vesoljskih skafandrih temnele v črne strasti. Ura se mu je ustavila. Z njo se je kopal in zaman jo je navil do konca. Starci so se mu hudobno smejali, se mu približevali, ga vedno bolj stiskali v kot in se ga dotikali z mrzlimi penisi. Strašno je smrdelo.

»Ni žensk, zato je tako,« mu je zaklical teljak.

»Zakaj jih ne pokličete?« je še glasneje zakričal Virgilij, starci pa so mu sneli uro in nekdo je posmehljivo, prav tiho in hitro šepetal:

»Tik-tak, tik-tak, tik-tak nič več tik-tak, kakor da ni tik-tak, tukaj piše waterproof, kaj je torej narobe, da ni tik-tak, povej, saj si še mlad, povej zdaj, če ne, bo prepozno.«

»No, pokličite ženske!« je spet presunljivo zakričal Virgilij.

»Nemogoče, to je moško kopališče, ni dovoljeno. Si zamišljate, kaj bi bilo, če bi prišle? Popoln nered, nikakršne kontrole, rojstvo nikogaršnjih otrok. Saj to bi pomenilo vojno!«

»Kje je tik-tak, zakaj ni tik-tak, saj se ni ustavil čas?«

Iz penisov jim je tekla gosta in mastna tekočina in eden je rekel:

»Zdaj si zares varen pred vodo, no, kaj češ, tvoja ura je že kaput.«

Tri dni je pil na mrtvo, potem odpotoval. Zimska pokrajina se je lesketala v jutranjem soncu in v pregnetenem snegu je ležala speča nova mladost. Dopolnil je trideset let. Prijatelji so se postarali, tisti z ženami, kot tudi tisti brez njih, postopajoči z vedno manj strastnimi ljubimkami, ki jim je venel v rokah šopek rdečih rož, ko je odhajal. Brezskrben veter ga je spremljal, premikajoč gole in prhle vejice, mesto se je oddaljevalo, nad njim pa široke nebesne roke premirja. Mesto za zapečkom, iz katerega bodo nekoč prišle nove zgodbe. Partizanske strasti se bodo še poslednjikrat vžgale, resnice se bodo dokončno odkrile in v resničnosti zamrle. Nov in nevaren svet se odpira za našimi mejami in trka na naša srca, je mislil odhajajoči Virgilij pod lenim in hladnim zimskim soncem, ki se je pomikalo ob vlaku. Virgilijev svet majhnih ljubezni se je razkrojil, strohnel, in ni mu bilo žal mrtvih nevest. Na nov način se bo približal svojemu mestu, vsekakor pa od drugod. Danes je bil petek in opoldne je sonce prebilo oblake. Nad mestom so v vedno večjih krogih krožili galebi in divje kričali. Fasade hiš v starem delu mesta so bile zanemarjene, po poti je srečaval mačke, skakajoče iz smetnjakov, ki so preplašeno mežikale z očmi. Takrat se ga je lotila že prav ne-

znosna utrujenost. Ladijska sirena je zatulila in ni mogel prebrati naslovov knjig v knjigarnah. Skozi steklo je videl rahle obrise svojega obraza, prazne ulice so se pognale nazaj v čas. Zahrbtne mačke so ga spremljale v neznano smer. Sonce se je spet skrilo za oblake, v tem času ni bilo ničesar toplega. Nekdo se je ponudil, da bi mu nosil kovček. Virgilij je medlo zmajal z glavo in podvomil o resničnosti prišleka. Mačke so mu že stotič prekrizale pot. Prvikrat je hodil po teh ulicah. Ko je zagledal pred seboj velik hotel, je pohitel. Mačke so obstale in divje mijavkale za njim. Neubrano, vsaka zase, kot najbolj osamljena žival na tem svetu. Še bolj je pohitel. **ŽELITE V NAŠ PEVSKI ZBOR, ŽELITE Z NAMI POPOTOVATI PO SVETU?** ga je za trenutek ustavil plakat s temno rdečimi črkami in prav zaradi tega izredno bijajočimi v oči. Pred njim je zrasel kot velikanska pošast in zdelo se je, da mačke tulijo prav v to pošast. Mačke se navadno gonijo na pomlad. Nekaj lepih deklet je prišlo iz hotela in zapaketale so po velikih tlakovanih ploščah. Za trenutek je divje cviljenje ponehalo, potem pa spet. Dež bo, je pomislil Virgilij, ampak tedaj je sonce spet prebilo oblake, sirena nekje na njegovi desni je veselo zatulila. Ko je vstopil, so bila vrata obsijana od sonca in za njim se je talila ploščad. Sesedel se je v širok in udoben fotelj. Na stekleni mizici so bili razgrnjeni časopisi. Črke so zaplesale pred njim, toda on je že spal.

»Eno ali dvoposteljno sobo?« je slišal.

»Eno,« je odvrnil, »saj vidite, da sem sam.«

Mačke so se za korak približale in opazovale pohotnega samca z očmi, ki so spreminjale barvo, na koncu zažarele v eno samo velikansko oko, utripajoče hitreje in hitreje, in začutil je popolnoma jasno, da bije v ritmu njegovega srca.

Virgilij je pozvonil. Čez čas je vstopila ženska z belim predpasnikom, nemara ni potrkala ali pa ni slišal njenega trkanja. Naročil je večerjo; jagnječje meso, dvojno paradižnikovo solato in kabernet, ker boljšega vina pač niso imeli. Zdelo se mu je, da je odšla po prstih. Vedno bolj tihotno je bilo okoli njega. Sezul si je čevlje in jih z nogo porinil pod posteljo. Potem je bral propagandni prospekt hotela, govoril naglas, kajti tišina je bila ubijajoča, padal je v njen jašek čisto počasi kot kakšno ptičje peresce. Vedel je, da si je namenoma ustvaril takšen večer, jasno mu je bilo, da bi lahko na milijone različnih načinov preglasil tišino, če bi le hotel, če bi zdaj navkljub utrujenosti vstal, na primer odšel v veliko hotelsko dvorano in bi bilo dovolj že samo to, da bi poslušal osladno plesno glasbo in si ogledoval nestrpne plesalce, ki si hočejo prisvojiti drugačno ime, kot ga imajo, s celim kupom slepil živijo in se tudi preživijo. Še naprej je padal v jašek spomina, lahak, tišina je šuštelala kot papir poleg njegove glave, mimo njegovih trideset let, ki so tako hitro odkorakala, in ta večer brez plesnega koraka, brez glasbe in brez dekliškega nasmeha. **V NAŠEM HOTELU BOSTE NAŠLI TISTO UDOBJE, KI STE SI GA BILI VEDNO ŽELELI. ČE NISTE S ČIM ZADOVOLJNI, PROSIMO, NAPIŠITE SVOJE PRITOŽBE V HOTELSKO KNJIGO. ŽELIMO VAM PRIJETNO POČIVAJTE!** Odmaknil

je oči od prospekta, se za trenutek z njimi sprehodil po sobi brez imena, okno je zastirala zavesa, ki se je pri tleh majčkeno premikala, tako neznatno, da se je začudil sam sebi, kako je kaj tako brezpomembnega sploh moč opaziti, še posebej če so oči utrujene in vidijo veliko manj razločno kot kdaj drugič. Zavesa je imela spodaj vijugaste resice, ne več tako bele kot ona druga, čeprav je vse skupaj varljivo pri tej nedoločni svetlobi, ki je je zgoraj mnogo več kot spodaj, in bi mu pri branju prospekta prišlo zelo prav, če bi bilo ravno narobe. Baročne in pretemne tapete so krasile stene, da se je pravzaprav vse skupaj zdelo nekam pusto in niti ob belem dnevu ni bilo nič bolje, nemara še manj, ko pa je vsa dnevna bleščava ostajala zunaj. Zdaj je bilo tako ali tako skoraj vseeno, bilo je pred spanjem, večina ljudi zdaj lega in se ne meni za premikanje zaves tako kot on, tapete pa so si večinoma nalepili sami in so prav zaradi tega zadovoljni z njimi, če ne, si lahko vsaj omislijo nove in nekega dne bodo nemara zares imeli tisto, kar so si tako močno želeli, pripovedovali vsakemu sosedu o tem, da je postalo še njemu neprijetno pri srcu, toda tukaj bo vedno enako, celo če si bodo omislili nove tapete, jih bodo nalepili šele takrat, ko bodo — morda čez dolga leta — renovirali celotno notranjo opremo, in skoraj ni verjeti, da bi se približali njegovemu okusu. **ŽELIMO VAM PRIJETNO POČIVANJE!** Zaprl je prospekt, zadnja platnica je bila temno modre barve in naj bi ponazarjala valovanje. Morje. Ni bilo najbolj uspešno. Odložil ga je s čisto malomarno kretnjo na nočno omarico. Zdaj je opazil, kako stene skoraj stiskajo podložni stranici postelje. Enoposteljna soba je bila vsekakor premajhna. Bolje je potovati v dvoje. Nestrpno je čakal na večerjo. Najbolje bo pozabiti na neumnosti, ki so se mu tako vztrajno motale po glavi, zaspati, če se bo le dalo, ali pa se domisliti nečesa novega, kar ne bo v preveliki povezavi s to brezpomembno sobo, v kateri bo prespal nekaj noči in najbrž ničesar drugega počel. Sprehodil se je po sobi in se spomnil, da bi lahko zaklenil vrata, kajti nikakor mu ni po godu, da ga presenečajo kakorkoli že.

Lebdel je v zraku mirnega in brezdelnega časa, bele postave s stropa so bile zdaj mehke in prijetno varljive, zaprle so mu oči in božale njegovo spoznanje. Roke je imel tako gladke (kaj še vedno od turške kopeli?) in molk se je pasel po njih, je rezal drobne ranice v otroško igrivost in naivnost. Brat je nekega dne, bilo je soparno, brez najmanjšega vetra, pot, curljajoč z obraza, prinesel šahovnico iz kleti, ročno delo, izredno precizno izdelano, še bolj figure, za katere bi bilo moč trditi, da jih je rezljal zares odličen mojster. Brat ga je naučil, kako se premikajo različne figure; bedni kmetje le za eno mesto, ohola kraljica križem kražem na vse strani neba. Še naprej je bilo soparno in odrasli člani so zaman hodili na balkon. Cel dan sta igrala v migetajoči svetlobi od vročine, in ko je mama zvečer ugasnila luč, tiho za seboj zaprla duri, sta jo spet prižgala in nadaljevala z igro, različne svetlobe so se podile pred njunimi očmi in Virgilij je naenkrat onemel: kraljica je vrgla v prostor velikanski šal, ki je še dolgo visel v zraku in si ga je ogledoval s široko odprtimi očmi.

»Šal ciganske kraljice,« je rekel brat.

Virgilij se je čisto nežno smehljaj, videti je bil kot hipnotiziran in zato ne povsem resničen, mama je odprla vrata, prižgala luč, govorila nekaj o vetru, o prehladu, o dežju in podrla figure. Šal je padel na tla in kopnel v Virgilijevih solznih očeh (še vedno ne povsem resničnih) in mama ju je vnovič puščala sama; preden je zaprla vrata, je približala prst k ustnam. Legija zvezd je padala skoz odprto okno. Noč je bila topla in kraljevska. Virgilij je zaspal šele proti jutru in zbrcal odejo s sebe. Jutranja rosa mu je poljubljala oči (tudi tokrat ne povsem resnične) in sanjal je skrivnostne sanje in prižgal v kmečkih izbah luči. Korak za korakom je prodiral naprej, celo nekaj takega je slišal kot, predolgo je gledal v sonce, in zdi se, da je bil to mamin glas, ko pa se je zjutraj prebudil dobre volje in poletnega nasmeha, je kljub vsemu malce otožno spoznal, da ni prišel nikamor. Poslej so imele igre zanj vedno neki resničen smisel, z obrazom ciganske kraljice, on pa je bil njen kmet. Če je bil priden, ga je ovila s svojim skrivnostnim šalom in brezmejna sreča mu je oblila otroški čas, ga začarala s čarovno palico, ki jo je smel včasih celo sam vzeti v svojo drobno ročico. Bil je otrok. Čas je mineval, jeseni je cele dneve deževalo in tudi ponoči je slišal, kako debele kaplje trkajo na okno. Odprl ga je. Ko je skočil, se je le za hip zbal, da utegne treščiti na tla s takšno silo, da se ne bo mogel nikoli več pobrati. Silno je stisnil oči, da so mu zrkla vztrepetala. Pa ni padel. In četudi bi hotel, se mu ne bo posrečilo. Nekoč je živel v Deveti deželi . . .

»Mat,« je rekel brat.

Ponovno sta postavila figure. In brat je spet rekel:

»Mat.«

»Kaj pa če bi kralju zares zarezal v vrat?« je vprašal Virgilij.

»Mu ne moreš. Kralj je bil pred vojno.«

Virgilij je igral iz dneva v dan bolje, in če je zdaj kdaj pa kdaj že premagal brata, so mu zasijale oči (tokrat povsem resnične). Nekoč je živel v Deveti deželi . . . Ampak čas je zadavil kralja in njegova glava je med otroškim smehom razpadla v prah, v katerem Virgilij ni imel več kaj iskati.

Trkanje. Odklenil je vrata. Ženska z belim predpasnikom mu je prinesla večerjo, čez mizico pognila rahlo zapran prtič, se samopašno smehljala, medtem ko je opazoval njen profil v blede svetlobi. Sklonila se je, hrbet se ji je usločil kot lok, poravnala je gube belega prezira na zapranem prtiču, položila hrano na mizico, odprla steklenico vina in mu ga natočila v kozarec. Vse to je počela izredno naravno, niti pretirano vljudna ni bila niti ni s kakšnimi posebnimi gestami zbujala prevelike radovednosti, kar navadno počnejo natararice v hotelih visoke kategorije. Vprašala ga je, če si nemara želi še kaj, in Virgilij se ji je zahvalil za vse skupaj, nevljudno zehajoč. Natararica ni takoj odšla; za trenutek ga je pogledala z velikimi temnimi očmi, nameravala ga je še nekaj vprašati, toda očitno se je premislila, in ko je bila že pri vratih in jih odpirala, mu je zaželela dober tek in lahko noč, da je začutil, kako ti dve želji ne gresta skupaj.

»Lahko noč,« ji je odvrnil z glasom, ki ni takoj onemel, marveč poletel do sten in stropa in napravil tih in neviden krog okoli njega.

Usedel se je za mizico. Čisto sam je večerjal v dvanajstem nadstropju velikanskega hotela. Skozi okno so utripale tisočere luči neznanega mesta. Ob dvanajstih je sonce prebilo oblake, od morja je zapihal vetrič, tako vlažen in mrzel, da ga je kljub soncu zazebló do kosti. Ura na postajnem stolpiču je kazala točno dvanajst. Vse to je bilo nekam daleč stran od njega, tisto najizrazitejše in skoraj kričeče. Naslovi knjig so se zgubljali pred njim kot skrivnosti na podstrešjih. Srkal je vino ne preveč prijetnega okusa, a srkal je še kar naprej. Želel je sprazniti steklenico do dna. Pred njim so migetale lučke, se čez čas zavrtle kot na kakšnem vrtiljaku in na njih se je narisal otroški obraz. Virgiliju je bilo prijetno, ta pijana utrujenost ga je kaj kmalu opeharila za resničnost. V glavi so se mu motali dolgi, zapleteni stavki in pisati ni začel samo zaradi tega, ker je bil prepričan, da v pijanosti ni moč ustvariti nič vrednega. Ti dolgi in zapleteni stavki so spletili kitko čarobni majhni deklici, ki je pritekla skozi vrata, s poletno oblekco in na ves glas vpila:

»Hočem pravljice, hočem poslušati pravljice!«

Virgiliju je bilo neudobno, vedno si je želel pisati pravljice, začel je že, sedeč v mehkem naslonjaču, a nikoli ni uspel dokončati niti ene same. Potem je pomislil, da je tako zaradi tega, ker nima otrok. Šel je v park in vedno je bilo poletje. Zapleteni stavki so mu spletili še marsikaj drugega. A zanimivo, na koncu se je vse skupaj podprlo nekako čudno in odpotovalo v neki drugi čas. Sicer pa so vsi govorili, da je s tem časom nekaj narobe, čeprav so živeli bolje kot kdajkoli prej, si ogradili vrtove s čudovitimi ograjami, čez katere je viselo bohotno cvetje, skuštrano od poletnih nališov in vetrov. Deklica s kitkami je hotela pravljico, tako neusmiljeno je hotela, da ga je razžalostila njegova nemoč; legel je na vrt, toda rokokojska naslada mu nikakor ni dala miru, prav nasprotno, še pomnožila je zahteve deklice. Rokokojski vrt je bruhal bogastvo iz svojih ust, ne prostaško, marveč elegantno. Orli so se dvignili s celimi kosi rozinovih potic. Deklica s kitkami je vpila:

»Dvignite še mojega zmaja!«

Virgilij je mislil:

»Nekoč v čudežni deželi . . .«

Nad rokokojskim vrtom orli. Sosedje so igrali karte, strast je ponehala in ohlapne sence so padle na mizo, oddaljene vojne, žvenket orožja in celo podirajoča se obzidja. S kartami so premešali čas in kraje. Orli so zobali domače rozinove potice in domačnost je bila bolj in bolj zaprta. V Deveti deželi ni več sanj, če so, so tukaj. Včasih je bilo narobe. Zvečer za pečjo je bilo tako in rekli so tako: tam v Deveti deželi . . . Lahko so rekli tudi malo drugače, s piškavimi zobmi, nemara od presladkih rozin in udobja, v katerem je počival skelet mrhovinarja. Niti ene pravljice še ni napisal do zdaj. Deklici so zrastle kitke že do tal, kitke, pobarvane kot rozinove potice, on pa se ni niti najmanj spremenil. Brezkončni dolgi zapleteni stavki v njegovih rokah in cvetju, ki leze čez ograjo kot otrok, ki gre zvečer na sosedov vrt češnje krast. Deževalo je. Deklica je zavarovala svoje lase z dolgo po-

livinilasto vrečko. S sosedi je bilo nekaj narobe in hudo drugače. Govorili so o plinskih maskah, o civilni zaščiti in še o marsičem drugem, kar bi bilo skrajne težko spraviti v kakršnokoli zvezo z dežjem, ki je spral karte z mize, nabuhlo vlažen zrak, umil prašne fasade, sončni zaton in blazne zvezde. Sosede so prižgali televizorje, gledali in poslušali Verdijev Rekviem, zvezde pa čudne elektronske zvoke. Dež je spral tudi to. Psi na verigah varujejo. Psi na verigah slišijo tudi najtišji šepet in zavohajo strup. Boljši so od alarmnih naprav, ki jih propagirajo po televiziji. Brez reklam. Rekviem varujejo psi na verigah, pametni psi, ki ne lajajo več v luno. Sovražniki ne morejo omrtvičiti njihovega duha. Psi se zakadijo tudi v njihov angelski obraz in vrat.

»Po televiziji poslušaj pravljice,« je Virgilij svetoval deklici.

Ni bila zadovoljna, zrasli so ji vampirski zobje.

»Ne tako, ne tako«, je dejal preplašeni Virgilij pomirjajoče in dež mu je napolnil oči, da je bila podoba deklice prav blede, le zobje divje štrleči. Samo da mu ne spere oči, kajti ta dež je preklet, sosede nekako nenavadno razbirajo njegove hieroglife.

»Tvoje pravljice hočem!« mu je ukazovalno rekla deklica.

»Saj ne bi bile nič drugačne od teh, ki jih dajejo po televiziji.«

Potem je oboževal njen božanski instinkt. Saj ni stara niti tri leta, televizija ni za njene oči, televizija ji lahko požre oči.

»Kaj pa pravljice iz knjig?«

»Poznam jih že.«

Torej ne sme skopneti njegov talent. V Deveti deželi bo spoznal drugačne pravljice.

»Kdo ti bo postrigel kitko?« jo je vprašal.

»Ti s svojimi pravljičami,« mu je zdaj hudomušno odgovorila.

Ti otroci bodo v trenutku zrasli. Ena pravljica bo dovolj. Sosede slušijo, ampak nočejo ničesar vedeti. Pri njih se zemlja ne vrti, oni drviijo samo naprej z novim avtomobilom. Virgilij je prišel točno ob dvanajstih. Galebi nad njim so mu kričali in oznanjali točno deveto deželo, ki jo je spoznal, samotni jezdec. Njegov tridesetletni konj je v hipu umrl. Ni ga več potreboval, čeprav ni vedel, ali zaradi devete dežele ali zaradi sprememb, ki so se nase-lile v njem. Ko je bila ura točno dvanajst, je spoznal neresničnost knjig. In ni bil zadovoljen s tem. Uprl se je. Konj pod njim je poginil, plaval čez Črno morje. Pokopali so ga zvoki violin in ob dvanajstih so se ljudje na postaji blazno zavrteli in zablejali kot kakšne ovce. Virgilij je premišljeval o človeškem veselju. Nihče ga ni motil. Nemara je ura na stolpiču mirovala. V tej množici je pozabil na čas in ni pogledal na uro. Nikamor se mu ni mudilo.